

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

**Kwaliteitsonderzoek Voortgezet Onderwijs bij
Saba Comprehensive School afdelingen Pro, vmbo/mbo en havo**

Plaats : Saba
BRIN-nummer : 30GU
Datum schoolbezoek : 10 oktober 2014
Rapport vastgesteld te Tilburg op 28 november 2014

Inhoud

1	Inleiding 5
2	Bevindingen 7
3	Afspraken 12

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 10 oktober 2014 een onderzoek uitgevoerd op de Saba Comprehensive School, afdelingen praktijkonderwijs, vocational en ESEC (CXC) naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving.

De conclusies van dit onderzoek kunnen worden beschouwd als een integrale beoordeling op basis waarvan de scholen en hun besturen kunnen werken aan het consolideren en borgen van bestaande kwaliteit, alsmede gerichte maatregelen kunnen treffen om geconstateerde tekortkomingen op te heffen. De inspectie beoordeelt over een periode van vijf jaar (2012-2016) jaarlijks op alle scholen aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en volgt nauwgezet de verbeteractiviteiten. In 2016 zal de school aan alle aspecten van basiskwaliteit moeten voldoen.

Toezichthistorie

Vanaf mei 2011 heeft de inspectie verschillende toezichtactiviteiten uitgevoerd om de voortgang van het verbetertraject op de Saba Comprehensive School te monitoren. Er zijn voortgangsgesprekken gevoerd en er hebben diverse kwaliteitsonderzoeken plaatsgevonden.

In het huidige kwaliteitsonderzoek is de kwaliteit van het onderwijs opnieuw beoordeeld. Ze is vergeleken met de kwaliteit die in 2013 werd vastgesteld. Op deze wijze wordt in beeld gebracht in hoeverre de verbeteractiviteiten tot zichtbare resultaten leiden.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek gebaseerd op het document *De Basiskwaliteit van het Primair en Voortgezet Onderwijs in Caribisch Nederland* (Inspectie van het Onderwijs, Utrecht, maart 2011). Dit document sluit aan op het Toezichtkader po/vo 2011. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Hoofdstuk 3 geeft de conclusies en afspraken met de school weer.

Onderzoeksopzet

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie de kwaliteit van de volgende kwaliteitsdomeinen: Leerstofaanbod, Onderwijstijd, Schoolklimaat, Pedagogisch-didactisch handelen, Zorg en begeleiding, Leerprestaties en Kwaliteitszorg en Voorwaarden voor kwaliteitszorg¹

¹ Kwaliteitsdomeinen zoals beschreven in "De Basiskwaliteit van het Primair en Voortgezet Onderwijs in Caribisch Nederland", Inspectie van het Onderwijs, Utrecht, maart 2011

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Schoolbezoek, waarbij verschillende lessituaties in de praktijk zijn geobserveerd.
- Gesprekken met de directie en de intern begeleider/ zorgcoördinator over de kwaliteit van verschillende aspecten waaronder kwaliteitszorg en leerlingenzorg.
- Een gesprek met de leraren en leerlingen.
- Gesprek met leden van de MR, ouders en "bezorgde ouders" van de SEA groep.
- Een eindgesprek met de directie.

2 Bevindingen

In dit hoofdstuk beschrijft de inspectie tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. Per kwaliteitsdomein, met uitzondering van het domein Leerprestaties, wordt beschreven hoe de kwaliteit zich verhoudt tot de Nederlandse inspectienormen. Deze bevindingen worden voornamelijk niet weergegeven in de vorm van een score maar in een beschrijving van de aangetroffen kwaliteit.

Voor de leerprestaties geldt een andere benadering. Hiervan geeft de inspectie aan of de school naar haar oordeel bij de meest recente opbrengstmeting door middel van landelijk genormeerde toetsen, voldoende vooruitgang heeft geboekt ten opzichte van de beginsituatie (zoals vastgesteld tijdens het eerste inspectieonderzoek in 2008) en ten opzichte van de vorige toetsafname. Een definitieve inspectienormering voor de leerprestaties in Caribisch Nederland wordt nog ontwikkeld.

Context

Ten tijde van het bezoek aan de school is geen bestuur aanwezig. Het bestuur heeft in augustus 2014 haar taken neergelegd, maar heeft nog wel gezorgd voor de aanname van een nieuwe directeur en 4 nieuwe docenten, die allen na de zomervakantie op de school zijn gestart. Er is de afgelopen maanden veel gebeurd op de school en er is veel opwinding op Saba naar aanleiding van het besluit van het bestuur om het tijdelijke contract van de vorige directeur en van vier docenten niet te verlengen. Studenten, ouders en docenten hebben publiekelijk te kennen gegeven dat zij het met deze beslissingen niet eens zijn. Men maakt zich zorgen om de discontinuïteit in de aansturing en ontwikkeling van de school. De plaatselijke krant wordt gebruikt als podium om zorgen, opinies en roddels over het verleden en de nieuw ontstane situatie op school te uiten.

Algemene conclusie

De inspectie ziet dat door alle ontwikkelingen en onrust het verbeterproces op de Saba Comprehensive School is gestagneerd. Daarom is de beoordeling op de kwaliteitsdomeinen ten opzichte van het vorige kwaliteitsonderzoek onveranderd. Net als in 2013 zijn de kwaliteitsdomeinen Onderwijstijd, Schoolklimaat en Didactisch handelen als voldoende beoordeeld, maar de overige kwaliteitsdomeinen Leerstof, Zorg en Begeleiding en Kwaliteitszorg voldoen nog niet aan de basiskwaliteit.

We zien dat de nieuwe directeur na de zomervakantie voortvarend te werk is gegaan. Essentiële organisatorische zaken zijn geregeld en er is een eerste analyse gemaakt van de situatie op school. Hij weet welke koers hij wil varen met de school en waar prioriteiten ter verbetering liggen. Naast de onderwijskundige veranderingen wordt de nadruk gelegd op de professionalisering. Wel merken we op dat een zorgvuldige communicatie noodzakelijk is om draagvlak binnen het team te creëren.

Op bestuurlijk niveau is er een educational taskforce (EFT) aangesteld waarin de gedeputeerde van Saba met twee bestuurscoaches van de VO raad zich buigt over een nieuwe bestuurlijke constructie. Er wordt gewerkt aan vijf doelstellingen. Zo moeten de leden van ETF zorgen voor stabiliteit binnen het onderwijs op Saba, het werk van de Taskforce van twee jaar geleden analyseren en het niveau van de huidige academische levels controleren. Verder moeten de statuten gecontroleerd worden en is ETF verantwoordelijk voor opstellen van aanbevelingen die gepresenteerd worden aan het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen en de eilandsraad.

We concluderen dat het onderwijsverbetertraect op Saba een nieuwe impuls nodig heeft. Wil dat slagen dan zijn transparantie, een positieve insteek, zorgvuldige communicatie en een blik op de toekomst essentiële voorwaarden waaraan alle partijen zich zullen moeten houden. Dan kan het niveau van het onderwijs aan de Sabaanse leerlingen op een hoger plan komen.

Hieronder volgt een toelichting per kwaliteitsdomein.

Toelichting

Opbrengsten

Er kan niet gezegd worden of de opbrengsten van de school op het niveau liggen dat op grond van de kenmerken van de leerlingpopulatie verwacht mag worden.

Een oordeel over de resultaten van de examens van de theoretische afdeling (CXC) is moeilijk te geven omdat deze gegevens niet te vergelijken zijn met de resultaten op de Nederlandse centrale eindexamens. Wel heeft de school zicht op haar eigen opbrengstgegevens. Het afgelopen schooljaar heeft de school het CXC afgesloten met 13 geslaagden van de totaal 17 kandidaten. Vorig jaar waren 9 van de 9 kandidaten geslaagd. Hoewel het een kleine groep leerlingen betreft, is hier sprake van een achteruitgang, die nadere analyse verdient. De directeur heeft gezorgd voor een goed overzicht van de resultaten. Een volgende stap is een inhoudelijke analyse van de leeropbrengsten. Daarmee krijgen docenten informatie in handen om hun aanbod en instructie nog beter af te stemmen. Volgens de regels van het ministerie van OCW ontvangen de leerlingen studiefinanciering voor het HBO als ze tenminste voor zes vakken van het CXC certificaten behalen. In 2014 zijn 13 van de 17 leerlingen voor 6 of meer vakken geslaagd.

Met uitsluitend een CXC examen voldoen leerlingen niet aan de eindtermen die gesteld zijn aan een havo diploma. Het niveau van de vakken is wel gelijk aan het havo, maar er ontbreken enkele kleinere vakken. Voorwaarde voor toelating op het Nederlands HBO is daarom dat de school aanvullende modules aanbiedt en de leerlingen hierin examineert. Deze modules zijn volgens de schoolleiding voor alle vakken ontwikkeld en dit schooljaar opgenomen in het leerstofaanbod. In het schooljaar 2014 -2015 zullen alle leerlingen die de modules hebben gevolgd hiervan een bewijs krijgen. Ouders maken zich zorgen over het eindniveau van de examens en over de vaardigheden van hun kinderen, wanneer die de overstap maken naar een studie in het buitenland. (NL of VS). De directeur geeft aan deze zorgen te delen en heeft dit ook als één van zijn speerpunten in het verbeterplan opgenomen.

In 2014 zijn ook examens mbo afgenomen. Van de 7 kandidaten zijn 7 kandidaten geslaagd; 2 kandidaten zijn voor VOC Hospitality geslaagd en 5 kandidaten voor techniek (TMA).

Binnenkort wordt de school voorgelicht over een leerlingvolgsysteem (Terra Nova). Met behulp van genormeerde testen en toetsen wordt het niveau en de leervorderingen van de leerlingen in beeld gebracht. Dit is een essentiële voorwaarde om te kunnen bepalen of de leerlingen in de juiste leerweg zitten en om het aanbod en de instructie te kunnen afstemmen op specifieke onderwijsbehoeften.

Leerstofaanbod

In 2012 en 2013 voldeed het leerstofaanbod nog niet aan basiskwaliteit, omdat de school zich niet kon verantwoorden over de aangeboden leerinhouden in de onder- en bovenbouw. Ook was er nog geen taalbeleid opgezet.

Tijdens dit kwaliteitsonderzoek voldoet het leerstofaanbod nog steeds niet aan de basiskwaliteit. De concretisering van taalbeleid heeft stilgelegen. Verder heeft de school met het SLO gewerkt aan een leerplan, maar dit leerplan moet nog verder worden geïmplementeerd en geconcretiseerd zodat de docenten houvast krijgen bij het maken van hun didactische keuzes in aanbod voor de verschillende leerlingen.

In de bovenbouw van het vmbo en mbo biedt de school een gecombineerd traject aan. De inspectie heeft de school meegedeeld dat hiervoor geen juridische grondslag is en dat dit dus niet is toegestaan. De leerlingen behalen geen vmbo diploma, maar stromen door naar het mbo op niveau 2. Deze opzet is te vergelijken met de zogeheten VM-2 trajecten in Europees Nederland, omdat de leerlingen naast het mbo-programma vakken krijgen zoals Engels en rekenen/wiskunde. Onder grote tijdsdruk hebben de docenten het afgelopen schooljaar de programma's en ook de examinering van de drie mbo-opleidingen vormgegeven volgens de verschillende kwalificatiedossiers. De vakgroepen hebben het programma verder ontwikkeld, maar dit proces is nog niet afgerond. De inspectie heeft in mei 2014 vastgesteld dat de examinering niet voldoet aan de eisen. In het voorjaar van 2015 zal de inspectie de examinering opnieuw onderzoeken.

Onderwijstijd

Evenals in de eerdere jaren voldoet de onderwijstijd aan de wettelijke eisen. De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken. De start van het schooljaar 2014-2015 verliep rommelig, omdat er nog geen roosters en onvoldoende docenten aanwezig waren. Alle lessen zijn door de aanwezige docenten opgevangen en de nieuwe directeur heeft meteen na zijn aantreden roosters opgesteld.

Schoolklimaat

Het schoolklimaat is wederom positief beoordeeld en voldoet aan de basiskwaliteit. Leerlingen zijn vriendelijk en laten respectvolle omgangsvormen zien. Ouders zouden graag willen dat er buiten de schooltijd diverse naschoolse activiteiten voor leerlingen worden georganiseerd omdat er voor de jeugd weinig te doen is op het eiland.

Docenten geven aan dat zij zich de laatste maanden niet altijd veilig hebben gevoeld op school door alle gebeurtenissen rondom het beëindigen van de arbeidscontracten van de vorige directeur en een aantal collega docenten.

Omdat er geen duidelijkheid is over de basis waarop de beslissingen tot stand zijn gekomen, heeft dit geleid tot onzekerheid. Een transparant aanname-, beoordelings- en bevorderingsbeleid is nodig om de continuïteit van het docententeam te kunnen garanderen.

Pedagogisch-didactisch handelen

Dit kwaliteitsdomein voldoet aan de basiskwaliteit en laat evenals in 2012 en 2013 hetzelfde beeld zien. Er is structuur in de lessen en de leraren leggen over het algemeen duidelijk uit. In een enkele klas zien we ordeproblemen en vloeit onderwijstijd weg, maar de meeste lessen zijn efficiënt en ordelijk. Wel merken we op dat er veel meer uit de leerlingen gehaald kan worden door de actieve betrokkenheid van de leerlingen te vergroten en de lat hoger te leggen. Digitaal- en visueel materiaal kan daarbij ondersteunend werken. De meeste lokalen zijn voorzien van beamers, maar in geen enkele les is het gebruik ervan gezien. Ook hebben we niet of nauwelijks terug gezien dat docenten rekening houden met verschillen in tempo en niveau tussen leerlingen. Differentiatie in de lessen is en blijft een ontwikkelpunt.

Zorg en begeleiding

De zorg en begeleiding voldoet nog niet aan de basiskwaliteit en de ontwikkeling van een zorgsysteem heeft stilgestaan. Dit heeft te maken met wederom een wisseling van de zorgcoördinator. De nieuw aangestelde zorgcoördinator werkt aan de opzet en invoering van een systeem van begeleiding. Er is inmiddels voorlichting geweest over de nieuwe zorgstructuur. De mentoren krijgen in deze nieuwe opzet een pregnantere rol. Het is van belang dat de school vaststelt welke rol de vakdocenten moeten spelen in de begeleiding, de signalering van specifieke onderwijsbehoeften en het voldoen aan die onderwijsbehoeften. Over de rol van de docent is geen eenduidigheid in het team. Aan de overgang van de leerlingen vanuit het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs is het afgelopen jaar veel aandacht besteed. Een warme overdracht zorgt ervoor dat de mentoren gegevens en informatie aangereikt krijgen van hun nieuwe leerlingen. Voor alle leerlingen wordt de beginsituatie goed in kaart gebracht met de K-TEA-Test. Een volgende stap is het bepalen van de leervorderingen. Dit zal de school gaan bepalen aan de hand van een Engelstalige test (Terra Nova), waarmee de verschillende taal- en rekenvaardigheden worden getoetst. Binnenkort krijgt de school voorlichting over het gebruik van deze test en het bijbehorende leerlingvolgsysteem.

Hoewel de Saba Comprehensive School een zorgzame cultuur kent, is de zorg voor leerlingen die extra ondersteuningsbehoeften hebben, nog te weinig systematisch en planmatig om effectief te zijn. Voor een aantal leerlingen van het praktijkonderwijs wordt op basis van de K-TEA –Test gegevens ontwikkelplannen opgesteld. Deze plannen behoeven een versimpeling en verdere concretisering. Ook zullen er nieuwe afspraken gemaakt moeten worden over de ondersteuning door het Expertisecentrum.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg staat nog in de kinderschoenen. Er zijn elementen aanwezig, maar van een afgerond cyclisch proces van analyseren, doelen stellen, evalueren en waarborgen is nog geen sprake. Daarom wordt het domein kwaliteitszorg als onvoldoende beoordeeld. Het belangrijkste element dat ontbreekt is een systeem om de leerresultaten en vorderingen van leerlingen te kunnen volgen en te registeren. Zo kan de schoolleiding meer zicht krijgen op de opbrengsten van de school en kunnen analysegegevens aanknopingspunten bieden voor gerichte verbeteracties op school, docent en leerling niveau.

Wel heeft de school zicht op de kwaliteit van het onderwijs in de klas. De docentcoach houdt regelmatig lesobservaties en coacht de docenten op hun verzoek. Daarnaast is een beoordelingscyclus voor docenten opgesteld waarbij met behulp van lesbezoeken kan worden ingeschat wat de sterke en zwakke punten in het onderwijs zijn.

De nieuwe directeur heeft al duidelijke ideeën voor een koers. Het is nu zaak dat hij een duidelijk operationeel actieplan met een tijdsfasering opstelt, waarin duidelijk wordt wat er precies moet gebeuren, door wie, wanneer met welk concreet resultaat. Zo wordt het voor iedereen in de school duidelijk, wie waarop aangesproken kan worden. Dit is een belangrijke voorwaarde voor een professionele cultuur. Ook de afdelingsleiders zullen een belangrijke rol moeten spelen bij het aansturen van de verbeteracties op school.

In de gesprekken met de docenten, MR en ouders komen zorgen over de discontinuïteit van de school naar voren. Het is voor velen volkomen onduidelijk op basis waarvan een contract wel of niet wordt verlengd. Het ontbreekt voor alle betrokkenen aan transparantie over de procedures. Voorwaarde voor professioneel functioneren van het bestuur is dat er afspraken worden gemaakt over het zelfkritisch en zelfreinigend vermogen van het bestuur. De ouders vinden het wenselijk dat er toezicht komt op het bestuur en vinden het van belang dat het bestuur regelmatig en proactief communiceert over de school met de ouders.

3 Afspraken

Afspraken

Op grond van de hierboven beschreven bevindingen en conclusies heeft de inspectie de volgende afspraken met de Saba Comprehensive School gemaakt. Voor 1 april 2015 stuurt de school de volgende onderdelen op:

- De school verzorgt voor leerlingen die beroepsonderwijs volgen het TVET programma en diplomeert de leerlingen, conform de afspraken met OCW. Pas na het behalen van het TVET diploma worden de leerlingen toegelaten tot het mbo. Voor de cohorten die in 2015/2016 mbo examen doen zal voor de examinering mbo het TVET diploma behaald moeten zijn.
- Een uitwerking van individuele ontwikkelplannen en uitstroomprofielen met leerstof op maat voor leerlingen van het praktijkonderwijs.
- Een uitwerking van de invoering en afname van genormeerde toetsen op het gebied van Engelse taal en rekenen.
- Er wordt een bruikbaar plan vastgesteld voor de zorg en begeleiding van leerlingen, waarin de verantwoordelijkheden van docenten, mentoren, interne zorgfunctionarissen en het EOZ helder zijn beschreven en dat richtinggevend is voor de uitvoering van de begeleiding en zorg.